

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ

ΑΝΑΡΤΗΤΕΑ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ

ΕΚΘΕΣΗ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ

«Ενίσχυση του συστήματος ελέγχου των Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης και Δηλώσεων Οικονομικών Συμφερόντων του ν. 5026/2023 - Τοποθέτηση αλλοδαπού ανηλίκου σε ίδρυμα, δομή παιδικής προστασίας ή ανάδοχη οικογένεια - Αναψηλάφηση λόγω έκδοσης οριστικής απόφασης του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου - Εναρμόνιση με τον ν. 4624/2019 της χρήσης πληροφοριών από τις Κοινές Ομάδες Έρευνας και κατά την εκτέλεση Ευρωπαϊκής Εντολής Έρευνας - Άλλες διατάξεις»

I. Γενικές παρατηρήσεις

Το υπό συζήτηση και ψήφιση νομοσχέδιο, όπως το επεξεργάστηκε η Διαρκής Επιτροπή Δημόσιας Διοίκησης, Δημόσιας Τάξης και Δικαιοσύνης, διαρθρώνεται σε οκτώ Μέρη (Α΄-Ζ΄), και πενήντα ένα (51) άρθρα, συμπεριλαμβανομένου του ακροτελεύτιου άρθρου που ορίζει τον χρόνο έναρξης ισχύος του νόμου.

Το Μέρος Α΄ (άρθρα 1-2), υπό τον τίτλο «Σκοπός και Αντικείμενο», περιλαμβάνει τον σκοπό (άρθρο 1) και το αντικείμενο του νομοσχεδίου (άρθρο 2).

Το Μέρος Β΄ (άρθρα 3-18), υπό τον τίτλο «Πόθεν Έσχες-Τροποποιήσεις ν. 5026/2023», περιέχει ρυθμίσεις που αφορούν, μεταξύ άλλων, τη δυνατότητα άντλησης των δεδομένων της Δήλωσης Περιουσιακής Κατάστασης (εφεξής Δ.Π.Κ.) με αυτόματο τρόπο (άρθρο 3), την αυτοτελή υποχρέωση προς υποβολή Δ.Π.Κ. των συζύγων, των εν διαστάσει συζύγων και των προσώπων που έχουν συνάψει σύμφωνο συμβίωσης με υπόχρεο πρόσωπο (άρθρο 4), την προσθήκη στα υπόχρεα πρόσωπα των Εκτελεστικών Γραμματέων των

Περιφερειών, του Ειδικού Γραμματέα της παρ. 10 του άρθρου 242 του ν. 3852/2010 και των δικαστικών υπαλλήλων του κλάδου ΠΕ Τεκμηρίωσης και Επικουρίας Δικαστικού Έργου (άρθρα 5 και 6), τη διαδικασία ενημέρωσης και οριστικοποίησης των καταστάσεων των υπόχρεων προσώπων (άρθρο 7), τον χρόνο υποβολής της Δ.Π.Κ. (άρθρο 8), τον χρόνο αναφοράς της αρχικής Δ.Π.Κ. (άρθρο 9), την προσθήκη περιουσιακών στοιχείων προς υποβολή στη Δ.Π.Κ (άρθρο 10), τον τρόπο υποβολής της Δ.Π.Κ. μέσω διαλειτουργικότητας (άρθρο 11), την ενημέρωση των υποχρέων από την Επιτροπή Ελέγχου ως προς τη μη εμπρόθεσμη υποβολή δήλωσης (άρθρο 12), τον χρόνο διατήρησης των δεδομένων (άρθρο 13), την επέκταση του ελέγχου ως προς τους περιορισμούς διενέργειας χρηματοπιστωτικών συναλλαγών και στους αρχηγούς των πολιτικών κομμάτων που εκπροσωπούνται στη Βουλή ή το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ή λαμβάνουν κρατική χρηματοδότηση (άρθρο 14), την επιβολή διοικητικών κυρώσεων σε χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς και πιστωτικά ιδρύματα που δεν συμμορφώνονται με τις υποχρεώσεις των άρθρων 17 και 21 του ν. 5026/2023 (άρθρο 15), την τροποποίηση του άρθρου 42 του ν. 5026/2023 περί δέσμευσης και απαγόρευσης εκποίησης περιουσιακών στοιχείων (άρθρο 16), την παράταση της προθεσμίας υποβολής των Δ.Π.Κ. (άρθρο 17), και την έκδοση διαπιστωτικής απόφασης περί διαλειτουργικότητας των σχετικών φορέων με την εφαρμογή rothen.gr (άρθρο 18).

Με το μέρος Γ' (άρθρα 19-24), υπό τον τίτλο «Επανακαθορισμός της κατά τόπο αρμοδιότητας για την τοποθέτηση αλλοδαπού ανηλίκου σε ίδρυμα, δομή παιδικής προστασίας ή ανάδοχη οικογένεια-Τροποποιήσεις ν. 4478/2017», επέρχονται τροποποιήσεις στην παρ. 2 του άρθρου 33 του ν. 4478/2017 ως προς την κατά τόπο αρμοδιότητα του Εισαγγελέα που εγκρίνει το αίτημα για την τοποθέτηση ανηλίκου σε ίδρυμα, δομή παιδικής προστασίας ή ανάδοχη οικογένεια στην Ελλάδα, καθώς και της Υπηρεσίας Επιμελητών Ανηλίκων (άρθρο 19). Επίσης, τροποποιείται το άρθρο 36 του ν. 4478/2017 ως προς την κατά τόπο αρμοδιότητα του Εισαγγελέα που εκδίδει την πράξη με την οποία εγκρίνεται ή απορρίπτεται το αίτημα για την τοποθέτηση ανηλίκου σε ίδρυμα, δομή παιδικής προστασίας ή ανάδοχη οικογένεια στην Ελλάδα (άρθρο 20). Περαιτέρω, επανακαθορίζεται στο πλαίσιο του άρθρου 37 του ν. 4478/2017 η κατά τόπο αρμοδιότητα του Μονομελούς Πρωτοδικείου που αναγνωρίζει το δεδικασμένο της αλλοδαπής απόφασης περί τοποθέτησης ανηλίκου σε ίδρυμα, δομή παιδικής προστασίας ή ανάδοχη οικογένεια στην Ελλάδα (άρθρο 21), και επέρχονται αλλαγές σχετικά με την κατά τόπο αρμοδιότητα στα άρθρα 38 και 39 του ν. 4478/2017 (άρθρα 22

και 23). Τέλος, επανακαθορίζεται η κατά τόπο αρμοδιότητα του Εισαγγελέα που ελέγχει εκκρεμή αιτήματα άλλων κρατών – μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τοποθέτηση ανηλίκων σε ιδρύματα, δομές παιδικής προστασίας ή ανάδοχες οικογένειες στην Ελλάδα στο πλαίσιο του άρθρου 46 του ν. 4478/2017 (άρθρο 24).

Με το Μέρος Δ΄ (άρθρα 25-28), υπό τον τίτλο «Αναψηλάφηση λόγω έκδοσης οριστικής απόφασης του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου - Τροποποιήσεις Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας», τροποποιείται το άρθρο 544 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας ώστε η αναψηλάφηση στις ιδιωτικές διαφορές να καθίσταται δυνατή και στην περίπτωση οριστικής απόφασης του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΔΔΑ) που διαπιστώνει παραβίαση της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (άρθρο 25), ορίζεται η προθεσμία της εν λόγω αναψηλάφησης και ειδικότερα ζητήματα έναρξης αυτής (άρθρο 26), θεσπίζεται υποχρέωση του προσφεύγοντος ενώπιον του ΕΔΔΑ να ειδοποιεί τους διάδικους της δίκης ενώπιον του πολιτικού δικαστηρίου που αποφάνθηκε αμετάκλητα επί της υποθέσεως ότι η προσφυγή του κρίθηκε καταρχάς παραδεκτή (άρθρο 27), και καθορίζεται ποιοι δικαιούνται να ασκήσουν αναψηλάφηση λόγω έκδοσης οριστικής απόφασης του ΕΔΔΑ (άρθρο 28).

Με το μέρος Ε΄ (άρθρα 29 και 30), υπό τον τίτλο «Εναρμόνιση με τον ν. 4624/2019 της χρήσης πληροφοριών από τις κοινές ομάδες έρευνας και κατά την εκτέλεση ευρωπαϊκής εντολής έρευνας ως προς την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα - Τροποποίηση ν. 3663/2008 και ν. 4489/2017», προστίθεται νέο άρθρο στον ν. 3663/2008 «Ευρωπαϊκή Μονάδα Δικαστικής Συνεργασίας (EUROJUST), Κοινές Ομάδες Έρευνας και λοιπές διατάξεις», υπ' αριθμό 17 Α, σχετικά με την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα (άρθρο 29), και τροποποιείται το άρθρο 22 του ν. 4489/2017 σχετικά με την προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Εντολής Έρευνας (άρθρο 30).

Με το Μέρος ΣΤ΄ (άρθρα 31-43), υπό τον τίτλο «Άλλες διατάξεις Υπουργείου Δικαιοσύνης», ρυθμίζεται η είσπραξη δικαστικού παραβόλου που επιδικάζεται με δικαστική απόφαση (άρθρο 31), θεσπίζεται το πλαίσιο αναφορικά με την παροχή στην ελληνική επικράτεια νομικών υπηρεσιών από δικηγόρους οι οποίοι απέκτησαν την επαγγελματική τους πιστοποίηση στο Ηνωμένο Βασίλειο (άρθρο 32), τροποποιείται η παρ. 4 του άρθρου 14 του ν. 5108/2024 περί των μεταβατικών διατάξεων του Μέρους Α΄ του νόμου αυτού, και αντιμετωπίζονται ζητήματα γνωστοποίησης και ενημέρωσης των

διαδίκων που προκύπτουν από τον επαναπροσδιορισμό των υποθέσεων που κατατέθηκαν μέχρι την 15η.9.2024 σε Ειρηνοδικεία τα οποία καταργούνται και δεν μετατρέπονται σε περιφερειακές έδρες κατά τα ειδικώς οριζόμενα στον ίδιο νόμο (άρθρο 33). Επίσης, τροποποιείται το άρθρο 59 του Κώδικα Οργανισμού Δικαστηρίων και Κατάστασης Δικαστικών Λειτουργιών (ν. 4938/2022, Α' 109) περί των τοποθετήσεων και των προαγωγών των δικαστικών λειτουργιών, διά της αντιμετώπισης ζητημάτων αναφορικά με τον χρόνο στον οποίο ανατρέχει η προαγωγή (και ο διορισμός, προκειμένου περί των επιτρόπων κ.λπ.) των δικαστικών λειτουργιών (άρθρο 34). Επίσης, ρυθμίζονται ζητήματα που αφορούν, μεταξύ άλλων, τη συγκρότηση της επιτροπής εισαγωγικού διαγωνισμού για την επιλογή εκπαιδευόμενων δικαστικών υπαλλήλων (άρθρο 35), την εκπαίδευση των δικαστικών υπαλλήλων του κλάδου ΠΕ Τεκμηρίωσης και Επικουρίας Δικαστικού Έργου (άρθρα 36 και 37), την εισαγωγική εκπαίδευση των δικαστικών υπαλλήλων στις Εισαγγελίες (άρθρο 38), την κατανομή των δικαιοδοτικών, ελεγκτικών και γνωμοδοτικών αρμοδιοτήτων στα Τμήματα του Ελεγκτικού Συνεδρίου (άρθρο 39), την έκδοση και δημοσίευση της Ετήσιας Έκθεσης Ευρημάτων, Πορισμάτων και Συστάσεων (άρθρο 40), και τη διαδικασία γνωμοδότησης του Ελεγκτικού Συνεδρίου επί των συνταξιοδοτικών νομοσχεδίων (άρθρο 41). Περαιτέρω, επέρχονται τροποποιήσεις ως προς τη θητεία των προσώπων ή των συμβουλίων που ασκούν τη διεύθυνση δικαστηρίων (άρθρο 43), και ορίζεται αρμόδιος εισαγγελικός λειτουργός για τη διενέργεια προκαταρκτικής εξέτασης επί πράξεων ή παραλείψεων μελών προσωρινής διοίκησης εταιρείας που έχει ορισθεί μετά από αίτηση της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς (άρθρο 43).

Το Μέρος Ζ' (άρθρα 44-50), υπό τον τίτλο «Άλλες επείγουσες διατάξεις», ρυθμίζει ζητήματα που αφορούν, μεταξύ άλλων, την παράταση άσκησης αρμοδιοτήτων δημοτικής αστυνομίας από δημοτικούς υπαλλήλους, την παράταση συμβάσεων δήμων για την υποστήριξη των τεχνικών υπηρεσιών τους, και την παράταση της λειτουργίας καταφυγίων ζώων συντροφιάς (άρθρο 44), τη χορήγηση οικονομικής ενίσχυσης στο ένστολο προσωπικό της Ελληνικής Αστυνομίας στο πλαίσιο συγκεκριμένης Δράσης για την καταπολέμηση του εγκλήματος (άρθρο 45), την κράτηση υπηκόων τρίτων χωρών που υπόκεινται σε διαδικασία επιστροφής (άρθρο 46), την παροχή πληροφοριών και νομικής συνδρομής σε υπηκόους τρίτων χωρών για την άσκηση των δικαιωμάτων τους (άρθρο 47), την κράτηση ευάλωτων ατόμων και οικογενειών τρίτων χωρών (άρθρο 48), την κατά προτεραιότητα εξέταση των αιτήσεων χορήγησης εθνικής θεώρησης εισόδου για εποχική εργασία πολιτών τρί-

των χωρών οι οποίοι είχαν τηρήσει πλήρως τις υποχρεώσεις τους κατά τη διάρκεια προηγούμενης διαμονής τους στη χώρα (άρθρο 49), και την ανάρτηση των πληροφοριών που αφορούν τα δικαιώματα των εποχικών εργαζομένων στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου (άρθρο 50).

Το Μέρος Η' (άρθρο 51), υπό τον τίτλο «Έναρξη ισχύος», ορίζει την έναρξη ισχύος του νόμου.

II. Παρατηρήσεις επί των άρθρων

1. Επί του άρθρου 4

Με το άρθρο 4 διαμορφώνεται εκ νέου η παράγραφος 3 του ν. 5026/2023 ως προς την αυτοτελή υποχρέωση σε Δήλωση Περιουσιακής Κατάστασης (Δ.Π.Κ.) των συζύγων, των εν διαστάσει συζύγων και των προσώπων που έχουν συνάψει σύμφωνο συμβίωσης με υπόχρεο πρόσωπο. Επίσης, προστίθεται δεύτερο εδάφιο, σύμφωνα με το οποίο «[η] υποχρέωση υποβολής Δ.Π.Κ. διατηρείται για όσο χρονικό διάστημα διαρκεί η υποχρέωση υποβολής Δ.Π.Κ. των υπόχρεων προσώπων του Κεφαλαίου Β' ».

Δοθέντος ότι υπόχρεα σε Δ.Π.Κ. πρόσωπα ορίζονται, πλην του Κεφαλαίου Β' του ν. 5026/2023, και από διατάξεις άλλων νόμων, το δεύτερο εδάφιο θα μπορούσε να αναδιατυπωθεί ως εξής: «[η] υποχρέωση υποβολής Δ.Π.Κ. διατηρείται για όσο χρονικό διάστημα διαρκεί η υποχρέωση υποβολής Δ.Π.Κ. των υπόχρεων προσώπων του Κεφαλαίου Β', και των λοιπών υπόχρεων προσώπων για τα οποία προβλέπεται υποχρέωση υποβολής δήλωσης από ειδική διάταξη νόμου».

2. Επί του άρθρου 7

α. Στο πέμπτο εδάφιο της περ. α' της παρ. 1 του άρθρου 17 του ν. 5026/2023 ορίζεται ότι «[η] Επιτροπή Ελέγχου του άρθρου 25 μπορεί να ζητά από οποιαδήποτε υπηρεσία, φορέα ή νομικό ή φυσικό πρόσωπο που διαθέτει στοιχεία για πρόσωπα που υπάγονται στις περιπτώσεις του παρόντος Κεφαλαίου, κατάσταση των οικείων προσώπων». Επίσης, στην παράγραφο 2 του ως άνω άρθρου προβλέπεται ότι «[αμφισβητήσεις αποκλειστικά και μόνο ως προς την ιδιότητα του υπόχρεου επιλύονται με πράξη της Επιτροπής Ελέγχου (...)]».

Τίθεται, εν προκειμένω, το ερώτημα αν τις ως άνω αρμοδιότητες ασκούν, πλην της Επιτροπής Ελέγχου του άρθρου 25 του ν. 5026/2023, και τα ειδικά ελεγκτικά όργανα του άρθρου 27 του ν. 5026/2023, δηλαδή η Γ' Μονάδα Ε-

λέγχου των Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης της Αρχής Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες, η Εθνική Αρχή Διαφάνειας, και η Υπηρεσία Εσωτερικών Υποθέσεων Σωμάτων Ασφαλείας, όταν κατανέμεται σε αυτά ο έλεγχος των Δ.Π.Κ. συγκεκριμένων κατηγοριών υπόχρεων προσώπων.

6. Η παρ. 1 του άρθρου 17 του ν. 5026/2023, όπως προτείνεται η αντικατάστασή της, διαρθρώνεται στις περιπτώσεις α) και β). Η περ. β) διαρθρώνεται περαιτέρω στις υποπεριπτώσεις βα) έως βε), ενώ η υποπερίπτωση βδ) περιέχει στοιχεία α) και β).

Επισημαίνεται ότι, σύμφωνα με το Εγχειρίδιο Νομοπαρασκευαστικής Μεθοδολογίας (σελ. 48-49) τα στοιχεία των υποπεριπτώσεων αποδίδονται με λατινική αρίθμηση (i, ii, iii κ.ο.κ.).

3. Επί του άρθρου 8

Παρατηρείται, ως προς το δεύτερο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 18 του ν. 5026/2023:

α. Ότι η φράση «όσο διαρκεί η θητεία της δραστηριότητας» θα μπορούσε να αντικατασταθεί από τη φράση «όσο διαρκεί η θητεία των υπόχρεων προσώπων», δοθέντος ότι η θητεία συγκεκριμένου προσώπου μπορεί να λήξει πριν από την ορισμένη στον νόμο διάρκειά της.

6. Η φράση «και για ένα (1) έτος μετά την απώλεια της ιδιότητας» θα μπορούσε να συμπληρωθεί ως εξής: «και για ένα (1) έτος μετά την απώλεια της ιδιότητας ή τη λήξη της θητείας».

4. Επί του άρθρου 9

Στο δεύτερο εδάφιο της παρ. 2 του άρθρου 19 του ν. 5026/2023 η φράση «ως χρόνος αναφοράς για την αρχική Δ.Π.Κ. νοείται η 31η Δεκεμβρίου του προηγούμενου έτους» θα μπορούσε να συμπληρωθεί ως εξής: «ως χρόνος αναφοράς για την αρχική Δ.Π.Κ. νοείται η 31η Δεκεμβρίου του προηγούμενου της κτήσης της ιδιότητας ή της ανάληψης της υπηρεσίας έτους».

5. Επί του άρθρου 11

Στο πρώτο εδάφιο της περ. ε) της παρ. 6 του άρθρου 21 του ν. 5026/2026, όπως προτείνεται να αντικατασταθεί με την παρ. 1 του άρθρου 11 του νομοσχεδίου, η φράση «σύμφωνα με την απόφαση της παρ. 9 του άρθρου 45» πρέπει να αντικατασταθεί από τη φράση «σύμφωνα με την απόφαση της παρ. 1Α του άρθρου 45».

6. Επί του άρθρου 25

Διά του άρθρου 25 προστίθεται στο άρθρο 544 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας για την αναψηλάφηση περίπτωση 11) ως εξής: «11) Αν εκδοθεί οριστική απόφαση του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου με την οποία κρίνεται ότι η προσβαλλόμενη απόφαση εκδόθηκε κατά παραβίαση δικαιώματος που αφορά τον δίκαιο χαρακτήρα της διαδικασίας που ακολουθήθηκε ή διάταξης ουσιαστικού δικαίου της Ευρωπαϊκής Σύμβασης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου». Σύμφωνα με την Έκθεση Ανάλυσης Συνεπειών Ρύθμισης επί του νομοσχεδίου, «προς αποφυγή καταχρήσεων ο νέος λόγος αναψηλάφησης ιδρύεται στην περίπτωση που η προσβαλλόμενη απόφαση εκδόθηκε κατά παραβίαση δικαιώματος που αφορά στο δίκαιο χαρακτήρα της διαδικασίας που ακολουθήθηκε ή διάταξης ουσιαστικού δικαίου της Ευρωπαϊκής Σύμβασης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και ως εκ τούτου αποκλείεται αναψηλάφηση της δίκης αποκλειστικώς και μόνο για την υπέρβαση του ευλόγου χρόνου διάρκειας της δίκης, στο πλαίσιο της οποίας εκδόθηκε η προσβαλλόμενη απόφαση» (βλ. Ανάλυση Συνεπειών Ρύθμισης, σελ. 75-76).

Το άρθρο 6 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου φέρει τον τίτλο «Δικαίωμα στη χρηστή απονομή δικαιοσύνης» και η παράγραφος 1 αυτού ορίζει ότι: «Παν πρόσωπον έχει δικαίωμα όπως η υπόθεσίς του δικασθῇ δίκαιως, δημοσία και εντός λογικής προθεσμίας υπό ανεξαρτήτου και αμερολήπτου δικαστηρίου, νομίμως λειτουργούντος, το οποίον θα αποφασίση είτε επί των αμφισβητήσεων επί των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων του αστικής φύσεως, είτε επί του βασίμου πάσης εναντίον του κατηγορίας ποινικής φύσεως». Το γράμμα της παρ. 1 του άρθρου 6 αναφέρει ρητώς το δικαίωμα εις εκάστου να «δικασθῇ δίκαιως» και επίσης ρητώς το δικαίωμα να δικασθῇ «εντός λογικής προθεσμίας». Η πλούσια ήδη νομολογία του ΕΔΔΑ αντιμετωπίζει τις εγγυήσεις του άρθρου 6, είτε αυτές αναφέρονται ρητά είτε αναδεικνύονται ερμηνευτικά, ως εγγυήσεις γενικής εφαρμογής που συνιστούν μέρος του ευρύτερου δικαιώματος στη «δίκαιη δίκη» και αποσκοπούν στην αποτελεσματική εξασφάλιση του εν γένει δικαίου χαρακτήρα της δίκης (βλ. Λ.-Αλ. Σισιλιάνος, Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, Ερμηνεία κατ' άρθρο, Νομική Βιβλιοθήκη, 2017, Άρθρο 6, σελ. 230 επ. και σελ. 275 επ., S. Guinchard et al., Droit processuel – Droit commun et droit comparé du procès équitable, Dalloz, 2023, σελ. 575 επ.).

Υπό το φως των ανωτέρω, η θέσπιση ως λόγου αναψηλάφησης, διά της

προστιθέμενης στο άρθρο 544 ΚΠολΔ περίπτωσης 11, της «παραβίασης δικαιώματος που αφορά τον δίκαιο χαρακτήρα της διαδικασίας που ακολουθήθηκε» δύναται να ερμηνευθεί ως συμπεριλαμβάνουσα την υπέρβαση του εύλογου χρόνου διάρκειας της δίκης. Δεδομένου ότι, κατά την αιτιολογική έκθεση, «αποκλείεται αναψηλάφηση της δίκης αποκλειστικώς και μόνο για την υπέρβαση του εύλογου χρόνου διάρκειας της δίκης», και προς αποφυγή ενδεχόμενων ερμηνευτικών αμφιβολιών, θα μπορούσε να αναφερθεί ρητά στο κείμενο του νομοσχεδίου ότι η περ. 11 αφορά σε «παραβίαση δικαιώματος που αφορά τον δίκαιο χαρακτήρα της διαδικασίας», εξαιρουμένης της περίπτωσης υπέρβασης του εύλογου χρόνου διάρκειας της δίκης.

Τέλος, επισημαίνεται, ενημερωτικά, ότι, ως προς τη διοικητική δίκη, έχει θεσπισθεί, με τα άρθρα 53-58 του ν. 4055/2012, ένδικο βοήθημα για τη δίκαιη ικανοποίηση λόγω υπερβάσεως της εύλογης διάρκειας της δίκης (βλ. Α. Πατελή, Εγχειρίδιο Συνταγματικού Δικαίου, 5η έκδ., 2020, αρ. 553).

7. Επί του άρθρου 32

Η παρ. 1 του άρθρου ορίζει ότι «[κ]άθε δικηγόρος, που απέκτησε την επαγγελματική του πιστοποίηση σε οποιοδήποτε τμήμα της δικαιοδοσίας του Ηνωμένου Βασιλείου και φέρει τον τίτλο του "advocate", του "barrister" ή του "solicitor", δύναται να ασκεί στην Ελλάδα τις καθορισμένες νομικές υπηρεσίες κατά την έννοια των περ. α) και ζ) του πρώτου εδαφίου του άρθρου 193 της Συμφωνίας Εμπορίου και Συνεργασίας μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας, αφενός, και του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και της Βόρειας Ιρλανδίας, αφετέρου (L 149)».

Σύμφωνα με την παρ. 2 εδάφιο τρίτο του άρθρου, «[γ]ια την εγγραφή του πρώτου εδαφίου αποφασίζει το Διοικητικό Συμβούλιο του δικηγορικού συλλόγου, εφόσον ο ενδιαφερόμενος υποβάλει αίτηση εγγραφής και προσκομίσει τα εξής: (...)». Περαιτέρω, στην παρ. 3 του άρθρου ορίζεται ότι «[ο] δικηγορικός σύλλογος ενημερώνει την αρμόδια αρχή ή τον δικηγορικό σύλλογο του Ηνωμένου Βασιλείου για την έκδοση της απόφασης με την οποία εγκρίνεται ή απορρίπτεται η εγγραφή σε αυτόν. Η απόφαση με την οποία απορρίπτεται η εγγραφή φέρει αιτιολογία και υπόκειται σε αίτηση ακύρωσης ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας εντός εξήντα (60) ημερών από την κοινοποίηση της απορριπτικής απόφασης, στον ενδιαφερόμενο ή σε νόμιμο αντίκλητό του. Η κοινοποίηση του δεύτερου εδαφίου γίνεται σε διεύθυνση στην Ελλάδα. Το δεύτερο και τρίτο εδάφιο εφαρμόζονται και στην περίπτωση

ση ανάκλησης της εγγραφής».

Η ανωτέρω αναφερόμενη Συμφωνία Εμπορίου και Συνεργασίας μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας, αφενός, και του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και της Βόρειας Ιρλανδίας, αφετέρου (L 149), περιλαμβάνει, στα άρθρα της 146 και επ., ρυθμίσεις αναφορικά με μέτρα που λαμβάνονται από τα Μέρη όσον αφορά τις απαιτήσεις και τις διαδικασίες αδειοδότησης, τις απαιτήσεις και τις διαδικασίες αναγνώρισης προσόντων, καθώς και τις διατυπώσεις και τα τεχνικά πρότυπα που επηρεάζουν, μεταξύ άλλων, την παροχή υπηρεσίας μέσω της παρουσίας φυσικού προσώπου ενός Μέρους στο έδαφος του άλλου Μέρους, όπως ορίζεται στο άρθρο 140 της Συμφωνίας (βλ. ενδεικτικώς το άρθρο 148, υπό τον τίτλο «Επαγγελματικά προσόντα»).

Ως εκ τούτου, θα ήταν ενδεχομένως χρήσιμο να γίνει σχετική μνεία στο υπό εξέταση άρθρο του νομοσχεδίου και στα λοιπά άρθρα της Σύμβασης, πέραν του άρθρου 193, που αφορούν την άσκηση επαγγελματικών υπηρεσιών.

8. Επί του άρθρου 40

Στην πρώτη παράγραφο επέρχονται τροποποιήσεις στο άρθρο 51 του ν. 4820/2021, το οποίο αφορά την ετήσια Έκθεση Ευρημάτων, Πορισμάτων και Συστάσεων του Ελεγκτικού Συνεδρίου που εκδίδεται από την Ολομέλεια του Δικαστηρίου και εγχειρίζεται στον Πρόεδρο της Βουλής. Ειδικότερα, στην παρ. 3 του άρθρου 51 του ν. 4820/2021 προστίθεται ρύθμιση κατά την οποία η Έκθεση, μετά την έκδοσή της «δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως».

Επισημαίνεται ότι στη δημοσιευτέα ύλη της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως, όπως προκύπτει εκ του άρθρου 5 του ν. 3469/2006, πέραν του Συντάγματος, των νόμων, του Κανονισμού της Βουλής, των πράξεων νομοθετικού περιεχομένου και των προεδρικών διαταγμάτων, περιέχονται, κυρίως, διοικητικές πράξεις (κανονιστικές και ατομικές), προκηρύξεις θέσεων επιλογής προσωπικού, περιλήψεις πράξεων διορισμού, κ.λπ. Μόνη περίπτωση δημοσίευσης πράξεων που προέρχονται από τη δικαστική εξουσία αποτελεί η περ. ι), κατά την οποία δημοσιεύονται «οι αποφάσεις του Ανωτάτου Ειδικού Δικαστηρίου, που εκδίδονται επί υποθέσεων που αφορούν τον έλεγχο του κύρους και των αποτελεσμάτων δημοψηφίσματος, την άρση των συγκρούσεων μεταξύ δικαστηρίων και διοικητικών αρχών ή μεταξύ του Συμβουλίου της Επικρατείας και των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων αφενός και των αστικών και ποινικών δικαστηρίων αφετέρου ή τέλος μεταξύ του Ελεγκτικού Συ-

νεδρίου και των λοιπών δικαστηρίων, την άρση της αμφισβήτησης περί της ουσιαστικής αντισυνταγματικότητας ή της έννοιας διατάξεων τυπικού νόμου, αν εκδόθηκαν αντίθετες αποφάσεις του Συμβουλίου της Επικρατείας, του Αρείου Πάγου ή του Ελεγκτικού Συνεδρίου, και την άρση της αμφισβήτησης περί του χαρακτηρισμού κανόνων του διεθνούς δικαίου ως γενικώς παραδεδεγμένων. Πρόκειται, συνεπώς, περί κανόνων δικαίου, ατομικών ή κανονιστικών, και, γενικότερα, πράξεων οργάνων της πολιτείας, η δημοσίευση των οποίων στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως επιτάσσεται από την ανάγκη ασφάλειας δικαίου.

Υπό το φως των ανωτέρω, δεδομένων των σύγχρονων τεχνολογικών δυνατοτήτων πρόσβασης του κοινού σε ιστοτόπους και ιστοσελίδες γενικής πρόσβασης, τίθεται το ερώτημα αν θα ήταν, ενδεχομένως, προσφορότερη η δημοσίευση της ανωτέρω ετήσιας Έκθεσης Ευρημάτων, Πορισμάτων και Συστάσεων του Ελεγκτικού Συνεδρίου με άλλον τρόπο.

9. Επί του άρθρου 49

α. Με την παρ. 1 προστίθενται στον τίτλο του άρθρου 64 του Κώδικα Μετανάστευσης (ν. 5038/2023) τα άρθρα της Οδηγίας 2014/36/ΕΕ (8, 9, 11, 12, 13, 14, 15, 18 και 26) που ενσωματώνονται με το εν λόγω άρθρο. Με την παρ. 2, προστίθεται παράγραφος 1Α με την οποία «επιτυγχάνεται η πληρέστερη ενσωμάτωση της παρ. 1 του άρθρου 16 της Οδηγίας 2014/36 (L 94)» (βλ. Ανάλυση Συνεπειών Ρύθμισης, σελ. 89-90).

Τούτων δοθέντων, στον τίτλο του άρθρου 64 του Κώδικα Μετανάστευσης (ν. 5038/2023) πρέπει να προστεθεί και το άρθρο 16 της Οδηγίας 2014/36/ΕΕ.

β. Με την παρ. 4 προστίθεται στο άρθρο 64 του Κώδικα Μετανάστευσης παρ. 10Α, σύμφωνα με την οποία η απόφαση απόρριψης ή ανάκλησης θεώρησης εισόδου «περιλαμβάνει πληροφορίες σχετικά με το ένδικο βοήθημα και τα ένδικα μέσα που έχει δικαίωμα να ασκήσει ο πολίτης τρίτης χώρας κατά της απόφασης αυτής, καθώς και τα αρμόδια δικαστήρια και τις προθεσμίες ασκήσεώς τους». Σύμφωνα με την Έκθεση Ανάλυσης Συνεπειών Ρύθμισης επί του νομοσχεδίου, «[μ]ε τον τρόπο αυτόν, επιτυγχάνονται η πληρέστερη ενσωμάτωση της παρ. 5 του άρθρου 18 της Οδηγίας 2014/36 (L 94) (...)» (βλ. Ανάλυση Συνεπειών Ρύθμισης, σελ. 90).

Δοθέντος ότι το άρθρο 18 παρ. 5 της Οδηγίας 2014/36/ΕΕ αναφέρεται, πλην των αποφάσεων απόρριψης ή ανάκλησης θεώρησης εισόδου, και στις αποφάσεις απόρριψης της παράτασης της διαμονής ή της ανανέωσης της ά-

δειας για τον σκοπό της εποχικής εργασίας, θα μπορούσε να γίνει η σχετική προσθήκη στην παρ. 10Α του Κώδικα Μετανάστευσης (ν. 5038/2023).

Αθήνα, 29 Ιουλίου 2024

Οι Εισηγητές

Αθανασία Διονυσοπούλου

Επ. Καθηγήτρια της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών

Κωνσταντίνος Δελικωστόπουλος

Επιστημονικοί Συνεργάτες

Νέστωρ Πολίτης

Ειδικός Επιστημονικός Συνεργάτης

Ο Προϊστάμενος του Α΄ Τμήματος

Νομοτεχνικής Επεξεργασίας

Ξενοφών Παπαρηγόπουλος

Καθηγητής του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου

Ο Προϊστάμενος της Α΄ Διεύθυνσης

Επιστημονικών Μελετών

Αντώνης Παντελής

Ομότιμος Καθηγητής της Νομικής

Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών

Ο Πρόεδρος του Επιστημονικού Συμβουλίου

Κώστας Μαυριάς

Ομότιμος Καθηγητής της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών